

Det er tit, at jeg på en byvandring, får nyttige og sjove oplysninger fra deltagere. For eksempel den aften, hvor emnet blandt andet var Hestetorvet.

Når der var handel på torvet var det delt op i tre områder: Hestesalget foregik ned mod Algade, hvor vandingstruet stod og der var mulighed for at binde hestene. Kvæget opholdte sig på torvets midte og grisene holdt til i den sydlige del mellem Georges Bodega og Jernbanestationen.

En af deltagerne kunne fortælle, at hans far havde solgt grise på torvet i 1930'erne. En dag blev han yderst frustreret, da han ikke kunne få en nogenlunde ordentlig pris, men måtte sælge grisene til spotpris. Da handlen var afsluttet, kunne han ikke lade være med at beklage sig og endte med at sige: "Når du ikke vil give mere for grisene, så må du også selv fange dem" og så lukkede han grisene ud og naturligvis fór de rundt på torvet.

Som altid var der en politibetjent til stede. Han så disse løse, løbende grise og ganske kort efter kom der et regulativ, hvori det var forbudt, at have løse grise på torvet.

Arthur Fang oplevede også at få nyttige oplysninger. Når han skulle illustrere trafikken eller rettere manglen på samme i Roskilde i begyndelsen af 1900 tallet, så brugte han "hundebilledet". Fotografen havde taget billedet af de to torve, som Stænder-torvet bestod af indtil husene mellem dem blev nedrevet i sommeren 1908. Nederst i billedet ligger en stor hund og flyder ud i sit for store skind, mens den sover middagssøvn. Til venstre omtrent ud for Flensborg kommer en enlig hestevogn og far kunne fortælle, at når vognen nåede hen til hunden, så ville den dreje af og køre udenom dyret, så den stakkels hund, kunne sove i fred. Far mente, at det var Roskildes berømte fotograf Kristian Hude, som havde taget billedet.

Det skulle vise sig, at han tog fejl med hensyn til fotografen, for i oktober 1959 fik han et brev fra overlærer A.G. Garolsfeld-Krausé. Han havde læst en artikel i "Jul i Roskilde", hvor far havde fortalt om "hundebilledet" og kunne komme med følgende oplysninger:

"Dette billede er ikke taget af Hude, men af min far fotograf A.P.J. Garolsfeld-Krausé, som tog det vistnok i 1908, lige før de gamle bygninger på torvet blev revet ned. Om hunden kan jeg yderligere oplyse, at det var boghandler Bruuns gule jagthund, lydende navnet "Hertha", som jeg selv har kendt og var gode venner med som dreng.

Det er ganske rigtigt, at Hertha plejede at nyde sin siesta lige i krydset ud for Alle Helgensgade, altid midt på kørebanen og hver dag på nøjagtigt samme sted. Jeg så den dagligt, for jeg nød min siesta i vindueskarmen til gamle Ferdinand Bangs skrårulleri, der vendte ud mod torvet. Som meget lille dreng morede det mig, at se tobaksarbejderne rulle skrån på de lange borde nede i kælderens og for mig eksisterede der ikke en mere balsamisk duft end den krydrede skrålugt, som varme sommerdage i rigt mål bredte sig ud over torvet, jeg syntes, at det var den vidunderligste duft, der eksisterede".

I tobaksindustrien i Roskilde arbejdede også drenge. Det var ofte drenge fra Skt. Jørgensbjerg. For at drengene ikke skulle udnyttes, så måtte de kun arbejde ½ dag og derfor havde de en bog, hvor der blev holdt regnskab med, hvor mange timer de arbejdede.

Drengene på Skt. Jørgensbjerg havde hurtigt fundet ud af at omgå denne bestemmelse. De byttede bøger, så Ole Jensen om eftermiddagen hed Søren Hansen og omvendt og derved få en fuld dagsløn. Drengenes arbejde var hovedsageligt at blande ingredienserne til skrån. En af delene var svesker og når drengene arbejdede med dem, fik de besked på at fløjte ellers forsvandt der for mange.